

REPÚBLICA DE NICARAGUA

Programa de Apoyo a la Educación Técnica y
Formación Profesional en Nicaragua (TECNICA)

UNIÓN EUROPEA

MODENELO YAMNA PA ULKAUKIDIKA KUL NUHNI KANIN YULNI TÉCNICO PAPATNI DUKIWA YULNE

MINED
Un Ministerio en la Comunidad

Cooperación Española

Wark adika Yamna INATEC kidika rawaswi ilna kal parasna lalah kau Unión Europea, AECIT semh Kal parasna. Adika rawasna patni balna Tecnológico Nacional dukiwa kidika satni as pan kau talwi trabilni balna Union europea dawé AECIT.

CONTENIDO

I. Tunan Bahna Yulni.....	1
II. Patnin Dukiwa	2
III. La Balna Rawasna.....	4
IV. Rawasna Kul Kanin Técnico Yamwa Nicarawa Akat.....	6
V. Satni Aslah Yamna Sak Kul Técnica Lani Kau Kidika Kull Yamni Kanin Ma Sauky Kan Aslah Dukiwa yulni.....	7
5.1 Yamwa Kidi Balna.....	7
5.2 Satni kulni parasni kawa pa ulkau competirhwa yulni kul nuhni kana adnin may paki balna ul kau ...	7
5.3 Tatun kalahna balna	8
5.4 Sinsni nuhni balna	9
Kulnin lani nuhni	9
Kul anin nuhnini balna.....	9
Kul anin sinsni lani nuhnin.....	9
Kul anin balna lakwi talwa	10
IV. Temni Kalana Adnin Modelo Baslna Ais Yulwa Yaka Tamka Duna Adnin	11
6.1 Kulni kawa balna aslah dukiwa yulni.....	11
6.2 Satni aslah dukiwa yulni Satni balna yulwa	11
6.3 Satni sumalwa manas.....	12
6.4 Lawi talwa aslah dukiwa yulni kul nuhni kana balna	13
6.5 Uduhwa dawai Yamwa tannika, yamwadini, panikau yamwa dawi culwiyamwa	13
6.6 Parasniduwikiu modenelo kau pa ulkau.....	14
6.7 Maystro dawe aumalyan balna manas	15
6.8 Lakwi talwa yaka ampu aslah dukiwa yulni kalparasnin yulni kul nuhni kana balna kau	15
VII. Lawitalwi Dawi Rawaswa Kulni Parasni Kawa Kidiyulni Balna	16
VIII. Is Yamni Duwikiu Modeleno Kau	16
IX. Satni Yamny Yamwa Modeleno Kau Kulni Parasni Kawa Yulni Papatni Duliwa Yulni.....	16
X. Yulbalna Nuawasa Mayan Yaka Balna	19
XI. Rawasna Andika.....	21
XII. Ukatas.....	22

I. TUNAN BAHNA YULNI

Nikarawa satni as kidi tani duwi modelo aslah kau king tani muih yamni cristianbik, muih kalpakyan dawu kal kukulwa kidi, walwi bik yanin aslah yulni, muih balna waldu taldakat papas yakbik nuhni kalahwa adnin dawu modenelo kaupak muih kalpakwa kidi dawu politik bik pas yak kawi, kulna satni, programabalna dawu yamwa yulni kaupak witnin muih trabilni balna adika awi kulna pa ulkau barakni lani dunini muih balna kau.

Bayakna dinin kaupak, dawu yamwa talna kaupak dawu king yamni cristian kilnin haslah yulwa kidi paulkau, Instituto Nacional Tecnológico (INATEC), tatuna has kapat kulni técnico dawu kul parasni kawa kidi profesional akat Nikarawa yamna wisamni adnini modelobalna pa ulkau kul técnico kapat dawu muih satni manas kidika pa manas muih baban yak mai paki Nikarawense kapat, is yamni bitik ampu baban mayan lani kidi baraknin politik dawu muih lalah duwa kidi pane kau.

King yamni ta aslah yamwa pa ulkau yamwe satni manas yayamni kul kana bik santi haslah akat Nikarawa Comisión Nacional de educación pas ulik, wark satni aslah yamwa ulkau, lilia, satnikau dawu wirihwa kulkanin tunan (MINED), Instituto Nacional tecnológico (INATEC) dawu Consejo Nacional de universidades (CNU), ankapat kurutwa yayamwa lalah yakisda dawu muih satni ma paki akaupak.

Kidika Instituto Nacional Tecnológico (INATEC), Barakni nuhni yamwa satni bitik parasni yamninin kul kayan dawu ul kau is yamnini at nin talna yamwa awarene pani kau, kidika wisamnini atnini kurikulum balna, yamwa atnin técnico Kulnikayan maystru balna dawu satne manas sumalyan balna pa ul kau aslah ban atnini, dawu wanih duwi launa dawu is yamni yusmun nin balna dawu kul kanin uni balna is yamni dana adnin tecnológico balna yakat.

Satni uk kau laih, yamwi duwi kaina dawu wisamni yamna modenelo pa ulk kau kul técnico dawu yamni kul kana laihwi talna aslah kiwa yulni balna kidi satni arunka kau: pilosopica, sinsnikulni kana, satni laihwi talwa, dawu lakwi talwa, yamna sinsni has kaupak yulwa satni kidi yamni kulni kana técnica dawu yamna kulkayan yayamni ma paki kau.

Modenelo pa ulkau kulni técnico dawu kul kayan yayamni lakwi talna aslah dukiwa yulni yamna kidika aslah kiwarankat dinibalna kau pas yak kana kristian yamni, muih karak aslah dawu wisamni yamnini adika yamwalna pa ulkau pa uk lanin atnin dini yamnini yamwa kidi, sumalwa lani kidi yamwa yaka pa balna manas kau muih kakawa bitik dawu lauda pane baraknin lanin yayamwa dini mayawe kidika kulni técnico dawu parasni kulnikanabalna. Adika satni aslah balna yayamwi la rawasna atnini kidika lakwi talwa dukiwa y, satni balna, yamwa dawu isyamni yamwa dukiwa, kulni muhni técnico dawu yamwi kulkayan yamni kat ma pakikau.

II. PATNIN DUKIWA

Kurih 1991 kidika Instituto Nacional Tecnológico (INATEC), Yamwa kidi kul kanin yamni muih balna aslah dukiwa yulni wark kau, nitbalna manas yulni is yamni yamwa kidi empresa as yulni wark balna pane barakni lani kalanin yulni ma sauki balna akat adika yamna Managua akat.

Kurih 1998 Instituto Nacional Tecnológico (INATEC), Instutucion kapat kalahwi kulkana yayamni yanin atnin aslah dukiwa yulni, kalahwa pane kau wark yamwa nuhni pane kau (industria) dawé yamwi, duwikiuna yakaupak di bakannin balna kidika kulni kawa adnini wark kalah yan balna kau.

Kurih 2001 Yamwa kidi rawaswa curriculum balna kul dadasni, kul kawa balna yak: Tecnico Basico, Tecnico medio, dawé bachiller técnico, pasyak sins nuhni duyaknin adnin dawé tecnológico minit dakyakwa balna sat manas atnin, asanpas baban, muih raitnin, ma muihki Barak balna yayamwa dini trabil dis adnin bitik.

Kurih 2006 kalahna adika kulnin wisam kulwi rawasna muih ampu raubalna wark kalahwi talyan balna dawé wark as karak kauna tinitulo rawasna diska bik kidi, adika ta kalana kidi wark duna adnin, adika tani duwi kiuna atnin yamnin kalahna laihwi talna kaupak dawé muih want kau wark kalana kidika pa bas kau di manas kalahnin atnin.

Kurih 2007 kalahna is yamni ta baunin atnin kauna sinsni lani has tatuna dukiuna yak ayagni Normas Tecnicas de competencias laborales (NTCL), tani kalawa kidi len pane kul kalawa pani balna akat America papas, panamá dawé república dominicana, sinsni curriculum tani is yamni kalanin atnin, dawé kul witnabalna rawasna balerhna adnin ayan pakna balna ul yak.

Kurihni pas yak Instituto Nacional Tecnológico (INATEC), yamwa kidi currículo, kidika hotel babanyak dawé miriki wawatwa pani balna kapat, dikiu lakwi talwi ais sat yamni pa kulni kana balna adika ayagni ispayul kau Cualificacion profesional (CP). Yakaupak yamwi dani semh yak tani kidi currículun balna satne manas atnin nitni yakwa kidi yamwa satni manas dawé adika minitni simsat dykiu adnin. Yakaupak yayamna curriculum manas pa manas kau Instituto Nacional Tecnológico tigni kalana kidi pani balna kau adika balna: Wark pany nuhni, dawé dibaban yamwa kidi, dawé asampas, dawé di wauhwa kidi, dawé lin munwa kidi.

Kurih 2013 yamni pane duwa aslah wark kalahwa muhni ta dawé maystro kulune manas kaupak ayan balna muih yamni kul kalahna adnin dawé yamwi lan warkni kau pa is nunuhninpas yak, aduhna muih manas wark dukiu adnin pane balna kau yayamwa kidi satne lakwi talna adnin dawé is yamni adnin muih balna karak is lan kalahna adnin pas sak yak dawé muih kau wauhnin atnin kurih yak 2014.

Witwa kidi kurih 2014, kalahwa kidi lawi talnin wisam muih kau kalanin atnin kurih 2015 yak, sahkalahwa kidi rawasna dini:” is yamni kalanin adnin kul Tecnica ma sauki ul kau”, dawé tanka kalana adnin Tatuna ma sauki yak Nikarawa, duwa kidy satni haslah kapat kidika curriculum wisam yamwa adnin.

Kurih 2015, kalahna wauhna is yamni dini yak, adika tani kalana tem is duna adnin is yamni kalana kidika yamna curriculum balna kauna yalahna tem manas dahwak dawé yamwak kalahwa, tigni laihna kidi kul nuhni kayan balna CNU kidika kapat kal parasna lalah apakwa pani is nuhni ma sauki akat Nikarawa. Adika rawasna

kalana kul ana papasyak Tecnológico balna kau kauna kalahna: upakna kalana, wark kau yusmunnin dini balna, may sauki nintni balna ul kau dawé maystro balna kul is yamni anin adnin

Adika tany wirihwi dukiuna curriculum balna ul nitni kalahna kal uduhnin dawé yulbauna adnin dawé yamni sumalnin atnin maystro kul sumalwa ban tecnológico pas yak tani is yamni atnini kidika currículo wisamna adnin dawé is yamni aslah dukiwa balna yulni kidi ul dawé kul sumalwa wisan is yayamni kidi kalahwa kul kaupak.

Kalahna wark kaupak curriculun wisam yamnin adnin, yamwa kidi satni manas is yamni yamwa adnin rawasna La ulyakna kul satni kau aput watna: kidika Técnico sinsni haslah karan Técnico Papas, dawé Técnico papas hasla karan Técnico Especialista bitik karan.

Kurih 2016 wisan dukiuna wauhna wisam 42 kulni is yamni laihwi talna dawé is yamni yamna, dawak wark lani kaulaih yul wisam wirihna, dawak yalahna tem luyh tatuna balna kul uni nunuhni balna kaupak, wark bask aupak, dawí muih selp warkni poane balna kaupak simh sat, adika nu balna ki ampu dukiwa pa dawé ahisa satni yamni yaka kalahwa aware wirihwa yak curriculumbalna.

Adika kurihni pas yak, di is yayamni balna kaupak ahanabalna aware wirihwa yak curriculumbalna satni as dawé manas kalahwa yulne, satni manas sumalwa balna dawí rawasna la kaupak, yamwa kidi sat manas modenelo kau ma sauki ul kau dawé técnico kulni dawé is yamni kul kana balna dukiuna nitni manas yulni kalawa balna ma sauki ul kau yamnin kapat.

kidika marzo wayniku kau kurihni 2016 yamwa kidi maystro balna panina kul kalahwa yak kul técnica lani kalaih is yamni dukiunin adnin, wisamni yamna dawé is sumalnini kulkayan nunuhni kapat dawé is yamnin sumanin adnini competirhwa dini yak bitik kul ayan balna dawé sumalwa is yamni balna kul técnica dawé kul kana balna. Wanih dukiuna balna.

III. LA BALNA RAWASNA

- Kul técnica satni balna dawé kuy kana nuhni yamna balna kalahna aslah duwiwa yulni, la balna rawasna yak sak atnin kulni kanin lani balna técnico yamni yamwa kidi:
- Yamna dukiwa politik Nikarawa dini, rawaswi ilna panikau wisan numniba N°-32 18 kidi waiku bu wisamni kaupak 2014 kat tani duwa kidi rawasna dinimanas balna 57 dawi tanituna rawasna sinka minitkau bu VII, kulni kana dawé yamwa kidi simsat.
- La numniba No. 290, kal uduhningidini lani, aslah dukiwa yulni dawé yamwa kidi la walwi talwa kidi dukiwa (Poder ejecutivo) dawé is wisam yamna dini bik kalana, rawaswi ilna pane kau yakna wisam numniba N° 35, kidika salap bu minitkau bu (22) wainiku wisamni bu kurihni 2012, adika laih yamwa INATEC tatuna palne kapat ban yakat lakwi talwi wark balna lakwi talyan kapat (Ministerio de trabajo) parasni kalawa yak aslah dukiunin adnin politik yamnin atnini pa ulkau kulkayan yayamni yaknin atnin ma sauki ulkau.
- La yamna kidi INATEC. Parasni kalana numniba kau N°3-91 rawaswi ilna wisam numba N°28 sinka minitkau bas wainiku kurihwisam minitkau wayku bu kurihni 1991. Yamwa INATEC aidingh la haslah kapat dawi witin selp kapat la linmunwa dawi witin selp sip atnin dawé wark manas yamnin atnin.
- La parasni yamwa INATEC la rawasna numniba N°40-94 rawaswi ilna wisam numba N°192 sarin wayniku ma salap minitkau arunka kurihni 1994, yamwa kidi witnini dini, kunin yamwa, di yamna balasa saukaupak, aduhwi dukiwa, satni dawé wark pane rawaswa pane dawé ampu yamwa kidi.
- La numniba. 114, Maystro wark kalahwa pane balna lane dawé sat uk yamna La numba 193 dawé ampu yamwa kidi, yalahwi yulbauna kul minisniterio karak numba N°38.
- La numba No. 582, la kulbalna ul pany kalawa. Adika is yamni yulwa tannika rawasna Bas “Satnimanas walwa kidi kul lani kau técnico dawé kulkayan yayamni yaknin dini” kidika arniticulo 28 kiwa arniticulo 37 kat, salap bu minitkau bu 22 sarin wayniku kurihni 2006.
- La numba No. 104 yamwa layer balna yamni ban atnini satni manas kau kul balna kau yamni kalahnin atnini dawé lakwi talnini dawi raitni kalana, rawaswi ilna wisamni No. 172, kidika salap minitkau bu 12 wainiku septiembre kurihni 2011, adika lakwi talwi yalahna ulkau dawé ampu kiwa dini kidika barangni lanyan may sauki ulkau (CNEA), yalahwi talyan balna yamni dukiwa adnin kul balna ul kau kul palne, papas, dawé yayamwa kulkana yamni dawé satni manas sauni balna kau, kidika tanka kal dunan adnin adika yamna balna yakat.
- La numba No. 185, wark balna conidigo masauki kau Nikarawa, lenne kau dukiwa Art No 30, yalahwi kulnikana adnin, pa uk lawe dawi isi warktakyen balna kau linmunwa.

- La numba No. 648, raitni aslah kalahnin atnin rawaswi ilna wisam nimba No 51 marzo wayniku ma salap minitkau bu (12) kurihni 2008, yulwa kidi kal uduhna balnakulnidiawa sip atnini wark kalahyan balna kau dawi institucionbalna manas kau sip balna yak kul di anini wark taknini atnini is yamni warkpani kau, kiunin duna adnin aslah wark kalahna adnini ampus sans banyak kidi, kidika wark satni manas sahyakna dunin atnin.

La numba No. 763 la rispiti adnin muih sip wark kalahwasa balna kau, rawaswi numay munna dawi ilna numba N° 142 sarin waynicu ma has yak kurihni 2011, laynni dukiwa yak kapinitulo sinka V, raitni kalanin atnin kul kanin balna, Arts. 38 kaupak 45 kat. Rawasna may paki ul kau yulwa kidi waark talnin pani kaupak (ministerio de trabajo) dawe Instituto Nacional Tecnológico, instituto de seguridad social dawi manas, kal parasnini atnin, politik pas ulik kulni kanin adnin técnico dawe yamni kulnikana selp selp dawe uduhna, wark minitkalahna, walwi talwa kidi sip adnin wark kalanin empresa banyak, yamwa kidi uduhwi dawe wisam yamwa wark pane mayan selp may diki.

IV. RAWASNA KUL KANIN TÉCNICO YAMWA NIKARAWA AKAT

Ma King ki yamni kulnin aslah ma sauki paiski akaupak, kul talwa satni yamni has kapat baraknini duwa kiwa adnin mayang balna kau dawe mapaiski dulau adnin. Adika kulna lany, kul yak kul yamni kana adnin kalahwi satni has kapat kidika wirihnin aslah, kulnin kaupak di balna yamnin pani kalanini atnin dawi kilkana yamni kapat baraknin lalahkau kau dawe muih ulkau ma sauki kau Nikarawa.

Sahyakna pa manas kau taldi satni manas barakni lani nuhni duna adnini lalahkau ma paiski kau, talni nayni sansduna adnini warkau dawe sans wauhna adnini wark balna dawe wark uk bik tanini raitni karak sinsni yamni duwa adnin. Talnin lani kau, di wauhhwa pani dawe politik balna banyak kalahwa satni yamni has pa bas kaukalahwa kidi: industriabalna dawe yamwa balna, disara sinsnilani bik-asanpas, diwauhwa dini, mayawadawe hotelbalna.

Adika mayawi, disat barakni lani, kulnuhni kanabalna dawe muih ampu lik pa kulni kana balna yulwa kul yamni kanin atnin tecnicobalna dawi kul sarani laihnin atnin yulwa; adika nitniki técnico yayamni yaknin atnin, anbiik técnico kapat dawe kulnin balna tani kalanin atnini lan kalahna balna maraknin yulnin yamni kaupak, kalparasna adnini muih kapat, wanik dawe tawan aslah.

Ampuyak, king yamni kulnin haslah ma sauki sak yak yamwa kulsinsni ma sauki ulkau” Lankalanin, bitar yamnin, baraknin” adika yamwa satuk ma tawankikau kul lani kau, duna adnin sahyakna manas kul lenne kau ma paki duwi kaiwa kidika lani kau siniglokau XXI.

Adikayulni, kal taldi muhtani maykalahwa dini is yamnin dukiwakul tecniva dawe kulkayan yayamni yaknin, satni yayamni sahyakna barakni lani duna adnin ma paiskikau dawi inini purman balna kau, kalawa yaklanini temni kul yamni kanini has bitik muih balna, wanih prin balna dawi tawan baraknin lanin duna adnin dawi ma paiskikau is barakni lani kalanin atnini.

INATEC wat manas didadasni bayakwi wisamna, atnin wansten wauhna atnin kul técnico dawi kul yamni kawa kidi, tani aslah barakni lani duna adnin kulnin nuhni, dibaraknilanin dawe nitni balna pa manas kau.

V. SATNI ASLAH YAMNA SAK KUL TECNICA LANI KAU KIDIKA KULL YAMNI KANIN MA SAUKY KAU ASLAH DUKIWA YULNI

Modenelo pa ulkau kul yulnin técnico yamnin kalahnin atnin aslah dukiwa yulne usnit dukiwa “lankalanin yamnin”, yuwa yamna adnin di barakna yamna bamyak yusmunin atnin dawé yamna banyak balna yusmunna adnin lan kalana bankal, yanini yamwa kidi, yamwa kidi balna wak kau tahawa wark pami kau akawarne trabil bayakda bajan yulni.

5.1 Yamwa Kidi Balna

- Kul yamnin lani barakea kidi competirhwa yuni dawé satni manas yamni kalawa sumalnin balna kulkayan yayamni kalahnin yulni técnico kaupak, want balna di narakna lani balna want adnin yamwa kidi.
- Yamwa kulnin yamni cristian balna, muih balna karak aslah atnin, kulnin yamni ma sauki di sara yakda pani balna, maintalna adnin ma sauki balna dawé asanpas dawé sat haslah kulnin yamwa yak adnin.
- Parasni kalanin bitik kul kawa balna yak tane kalani adnin tal yakna aslah kiwa yulni balna yak kul tecnológico dawé dukiu adnin kulbalna.
- Yamwa kidi kul técnica yayamni kalahna adnin, pas kau kana, wark satni manas yamnin may tawanki balna kau, may muihki Barak balna yayamna baln, ma satni manas wirihwa kidi bik maslauna parasni, ma daihni parasni balna yak bik dawé muih manas kul kana awasa balna yak kidi bitik kul yamni kanin adnin.
- Kalpakdi kalanin barakni lani ma sauki dawé ma paki kau técnico yayamni tingnina walik.
- Parasni kalawa adnin di satni manas kul kawa balna dawé di dahwak kalahwa balna kau nitni manas yulni talda balna yak.

5.2 Satni kulni parasni kawa pa ulkau competirhwa yulni kul nuhni kana adnin may paki balna ul kau

- Wauhwa kidi wark balna ampu nitni ban yulni adika lalah yulni ma sauki kau barakna adnin Wauhwa sumalnin dini balna satni manas kau.
- Curriniculum balna duwa kidi satni manas balna dadasni yamwi bahan adika tani kalawi kulkayan balna ulkau yamni kalahna adnin kidika kulkawa minit yak dawé wanstemne wark kalahna adnin dawi kul ban kanin adnin.
- La lan kalawa yakbarakni lani kalawi di ulnin dawé sumalni balna kidika pani yamni kalawi yamnin satni kau balna dawé wark kau yus minnin dini balna ahis nit takwa balna lan kalanin dini balna kau, yamwa kidi ramh wark kalahnin balna.

- Yamwa kidi satni manas sahtakna balna papas yak duwa kidi barakni lani duna adnin dawé aslah kiwa kidi kul técnica yak, sins barakna balna yak, lan yamwa kidi, kul yamni lankalawa kidi, yamwakidi balna dawé muihbarak usnitduwida balna di wisasam karak, kul kayan yakna adnin, maystro balna, satnimanas sumalyan balna, kul is yamni sumalyan balna apis kau banyakdi warkni kau manas yamnin adnin kul kawa kidi, nuhna adnin sins yamni, kuldakanin dawé dukiu adnin.
- Yamwa kidi wisam dawé dukiu maystro balna kau dawé is yamni sumalyan balna kau kidika barakna kani adnin curriculun balna dukiuwa adnin modenelo kau aslah kiwa yulni kau tecnica kulkayan yayamni yakwa yulni.
- Kulkana yamni pasyak kana balna barakwi temni manas dukiu lan kalahna adnin: talyaknin, adnin, yamnin, disnin, sins wisam yaknin dawi baraknin.
- Kul tecnica dawé kulkayan yayamni yakwa kidi pasyak bik kana, sihwa kidi walabis wawahma bitik kau dawé muihbarak balna kau pa ul kau.
- Yamwa kul kayan balna ban adnin adnin wark balna kalahwa yak, yakisdinin balna len ni kau, dans balna dawé muihbarak balna yanwa kidi yamna adnin, yakisdin dawé kalparasnin tawan balna kau dawé muih ampus ban yak.

5.3 Tatun kalahna balna

- Dukiuna politik usnit sinsni lani duna may kinki yamni dawekculnin yamni dawé haslah kulyan ma sauki lane kau, yamna kidi kulnin yamni, cristian, muih kalpakyan, kulwi yamna ampu dukiuna adnin dawé ampu lus kalahna adnin.
- Paunni parasni duna yak modenelo kau yamwa kidi competirhwa yuni, tani bauwi kul kayan balna kau dawé wark kalhyan balna kau lankalawa tane kau amou is yamni yamwa kidi adnin.
- Kul modenelo kau técnica dawé kil yamni yakwa kidi yamwa lenne kau sak yak dawi is yamni yak.
- Satni manas balna, dawé yalahwi yulbauna balna kul técnica yamyam balna manas karak dawé kulkayan yayamni yakyan pa manas kaupak kalahyan balna.
- Is yamni balna nai kiwa kul yamni lani kau, tatuna lik adnin tem liuh di baban yak lan kalanin atnin dawé, is satuk yamnin, wark kalahna adnin dawé barakni lani kilna adnin.

5.4 Sinsni nuhni balna

→ Kulnin lani nuhni

Kulnin lani nuhni kidi duwa muih yamwa kidi yamni kul lawa adnin lani has kau cristian, muih karak haskah, kulnin haslah, sauni kulwi lan, asanpas kulwilan dawé yamnin balna bitar asak yulne, tingnkalpa-raswe ampu muih karak yamni kal winini atnin dawé mayan aul wark aslah yakni, ampu rispiti muih ampus yak, cristian satni manas yak simsat, tatuna kaupak ya-yamwa kidi, papang kuldayak dawé muis mayang yak sin, kuldayak satni manas, kul-nin bikisni, kulwilan, kulnin yamni na sauki baraknin yulni haslah karak, kulda yamni aslah, uba kuldanin, pri dawé yamni muih karak ma sauki haslah karan Nikarawense kapat

Adika sinsni lani laih yamna kulnin muih balna ul yamnin atnin di manas kul kanin yulni dawé wark

→ Kul anin nuhnini balna

Adika nuhni sinsni lani yamwa kidika modenelo kapat numunna atnin, dawé yamnin dawé ais yan kulwi lane adnin, tani kalanini baraknini lankalanin yak bitik haslah, yakaupak, ampu kurutna haslah duna yak; yakawak INATEC, dukiwa yamnin modenelo kul anin usnit ampu yamnin yak dawé lan kalahna adnin kul kayan balna, dawé ampu rau baln yak dawé ais kal bayakna balna.

Adika kulnin lani laih, yamwa kudika ampu yamwa kiu adnin kulninyamni aslah kaupak, kalyulna pat kana kaupak, kidika yulbauwi dukiwa yamnin nai dini balna kapat, rispiti ulkau, ampu di balna is yamni yamna adnin, dawak walwi talna kalaih dawé laihna yamni atnin kul kayan balna kau sansne kalanin adnin kulnin is yamni kalana adnin dawé barakna adnin.

→ Kul anin sinsni lani nuhnin

Adika paninuhni laih yamwi amou kul anin balna dawé ampu dibalna sat manas kau yamnin yamwa yamna sak kau curriculumkau aslah dukiwa yulni ampu sak yak yulni.

Kidika aslah dukiwa yulni balna yamnikat técnico kapat yamwa sinsni lani yuk kau laihwi talwa yamni kat yakaupak dinin adnin curriculum yamni balna. Adika sinsni laih INATEC yamwa kidika satni bu ampu lan munnin yak rawasna cirriculumyak balna:

haslah kalahni adnin. Aidingh reneto palne lahui dawé yamnin wark laih yamnin adnin modenelo kalahnin atna muih yamni tingni kau laihwi talna atgnin kul yamninyaknin adnin barakni lani nuhni duna adnin.

Baraknin lani walna adnin dawé muih sip balna yamna adi-nin di wisam balna. Ampu kulnin balna, amoukulwiyam-wakidi, yulbauna atnin, dibabang ampu wina adnin,, wark muih manas karak ampu win adnin, selpyak yamnin atnin, trabil balna ampu yamwa kidi, adwe lan kahna yak, kul-kayang balna duna adnin di wirihnin tulni sel lankalawabal-na yak, witig selp yamwa kidi tawan kaupak kapat culninu-mani dawé pri dawé satmanas wirihyan kapat.

1. Ampu yamnin wark la karak wark balna nityak (NTCL):
 - Wark yamnin manipa
 - Kulnumniba anin manipa.
 - Ampu yamnin wark la karak wark balna nityak (NTCL).

- Kulkanan Rawasna wauhntauya.
 - Rawasna lanmay yamwa kidi
 - Ampu yamnin kulwi Rawasna.
 - Kulkayan waunitaya rawasna.
- 2. kulnin yamnin dukiwa kulni kana balna (PC):
 - Campos de Observación / Mapa Funcional.
 - Cualificación Profesional (CP).
 - Módulos formativos.
 - Planeaciones Didácticas.
 - Manual para el protagonista.

Yaka yulni, satmanas yus munwa kidi mosdenelo yamna adnin aput:

- a. Adika laih kalahnin atnin kidika competencia balna kul nuhni kana balna pa manas kalahwa pani (Wark pani Kau).
- b. Duwa balna dawé barakni lani nityulni kulkana nuhni balna lankalawa lenne kau, satne manas lan kalahnin yulni kau yusmunwa kulnin mahne kulnikayan satni has karak, kulkayan karak, warkkahyan karak, dawé maitro balna INATEC Kau lan kalahwa balna kidika kulnin sinsnilani baraknin adnin, lankalahna balna yak dawé ampu yamwa kidi muih manas lankalahwa pani yak.
- c. Lakwi talwa kalawa yak aslah kiwa yulni balna duwaran wark takwi lan kaupak yakawasa pa uk kaupak kauna kul lennekaupak. INATEC laih yamwa adika satni sumalnin manas balna dawé aput kiwa balna wark takyan pa talnin yulnin pa manas kau kauna kul nuhni kana walik.
- d. Rawasna manas aput kalahna balna kul kana yal.
- e. Kidika rawaswi apakna wisam lankalana balna wauhntauya dawé amput wark kalahna balna rawasna balna.

Kidika satni manas yamwa, rawasna, lakwi talwa dawé is yamni yamwa, is yamnin yamwa dukiwa modenelokau.

→ *Kul anin balna lakwi talwa*

Adika duwi sisni lani lakwi tamnin ais modelo balna yamwak kalahna balna. Lakwi talna balna dukiuna yamni, duki yulbauma yamni dawé walwi talna dawé lakwi talna yamni karak di yamni dawé dutni balna tamnin kaiwaran balna ylni, kidika yamni yamnini yulni dawé modenelo kaupak yaknin yakwa kidi wisamni balna ahne kaupak dawé pas kaupak ramh dini dawé yamni kaupak.

VI. TEMNI KALANA ADNIN MODELO BALNA AIS YULWA YAKA TAMKA DUNA ADNIN

6.1 Kulni kawa balna aslah dukiwa yulni

Kalahwa kidi modenelokaupak walwi yamnin umani balna yamni kat wark lennekau, ani atnin técnico kidi yamne dawé pawa barakni lanin dunan adnin, muih kulwi yamnin lan, kulnin cristian balna, muih karak aslah dawé kulnin aslah, pane dawé yamnin yamni kalparasnin yulni ma sauki barakni lani adnin dawé lalah kau bik.

Kul kayan modenelo duwe pa papas palni; yamwa dukiwiriwi lankalanin pas yak, kidika sumalnin yamni tigni pas walik dawé yamwa lan kalanin bik, pawa wisam balna adi dukiwiriwi adnin satni manas kaupak yakwa kidika yulbauna adnin, lan kalahna dini sel kaupak kal paraswa yulni kul balna lenne kau kidika kalawa tamnin yamni as ramh dini yak di balna ulkau. Aka sinsni laki yamwa papasyak kana dawé yamni kalahwa lan kalanin dini balna, yamwi lan, sumalwi lan nit balna laani kaua kidika warkalahnin kulkana balna panina kau yamnin atnin.

Adika yamwa kidika barakni lani dawé sip adnin kul nuhni kana ul balna karak. INATEC yamna kidika yamnin palni wark parasni kayan balna karak bas kalahna caslah dukiunin yulni yulni.

6.2 Satni aslah dukiwa yulni Satni balna yulwa

Satni As:

Kulnin lani balna yamnin ul yamwa la karak aslah kidika wark balna semsat. Ampu lik yamni yak has, kidika wark balna yamwi lan nitni kat wark bini balna. Mai talwa kidika wak kalahwa awaren kau yamnin dukiwiriwi adnin, warktakwi lan yamnin kalahnin yulni.

Yamnin lani balna ban kidi: kal parasnin, wark halas kalahnin dawé muih bu karak wark kal parasnin balna. Wark yamni kulni balna ban kidi as: kiminin pani balna klin munnin, kapi turhnin, plastik kau dibalna punin, computadorabalna yusmunnin warkni.

Satni Bu:

Kulni n mahne kidika técnico yamni warkni pani kau. Kulninsatnikau kidika kulnin wisam yulwa yulbauwi taldawa kaupak kidika rawasna yamnin kaupak. Wark balna mahne kauna bikisni lanni kau dukiwiriwi adnin kidika yamnin travil kalahwa balna la rawasna sak yak yamnin.

Wark balna main talyan as lik adnin. Kulninkana manas duyam adnin. Lan manas yaknin lus kau wark bikisni balna yamnin adnin alas kidika banyak sansni kalahwa kat, kal parasnin adnin wark kalahna adnin kulni kana pas yak, kidika main talnin adnin tatuna balna kaupak As. Adika pas yak banki técnico General balna.

Satni Bas:

Kulwi lan kaupak yamna. Kalahna kaupak, dukiwiriwi kidika rawasna ul wark pani kau, yamnin tamka dunin adnin yubauwa yakat dawé técnico balna kalahwa yak, yusmunin dini balna dawé pawa wisam balna yamyamni.

Kulnin balna yamwa kidi has dawé yamnin nitnikat wark bikisni balna kau dawé trabil balna baragni lani lana adnin kidika walwi yamna adnin kulnin wisam balna kaupak yamwa adinin, yusmunwa dini balna, dawé yulbalna yamni mayana adnin walwi kaupak.

Patni balna ul duna adnin yamwa kidi wark bikisni balna kauna halas wark pani kau, kidika nint takwa kat wans tem dibabanyak o kulnin wisan yamnin kulwa kat ipis wark balna yak. Yamni wark yamnin adnin muih uk karak; patni balna kaywaran balna duna adnin ul ban balna yak. Kal parasna adnin, main talnin di balna yamni un awasa yat.

Adika pani akat banki un may munwa balna yak:

Técnico Especialista Bachillerato Técnico

6.3 Satni sumalwa manas

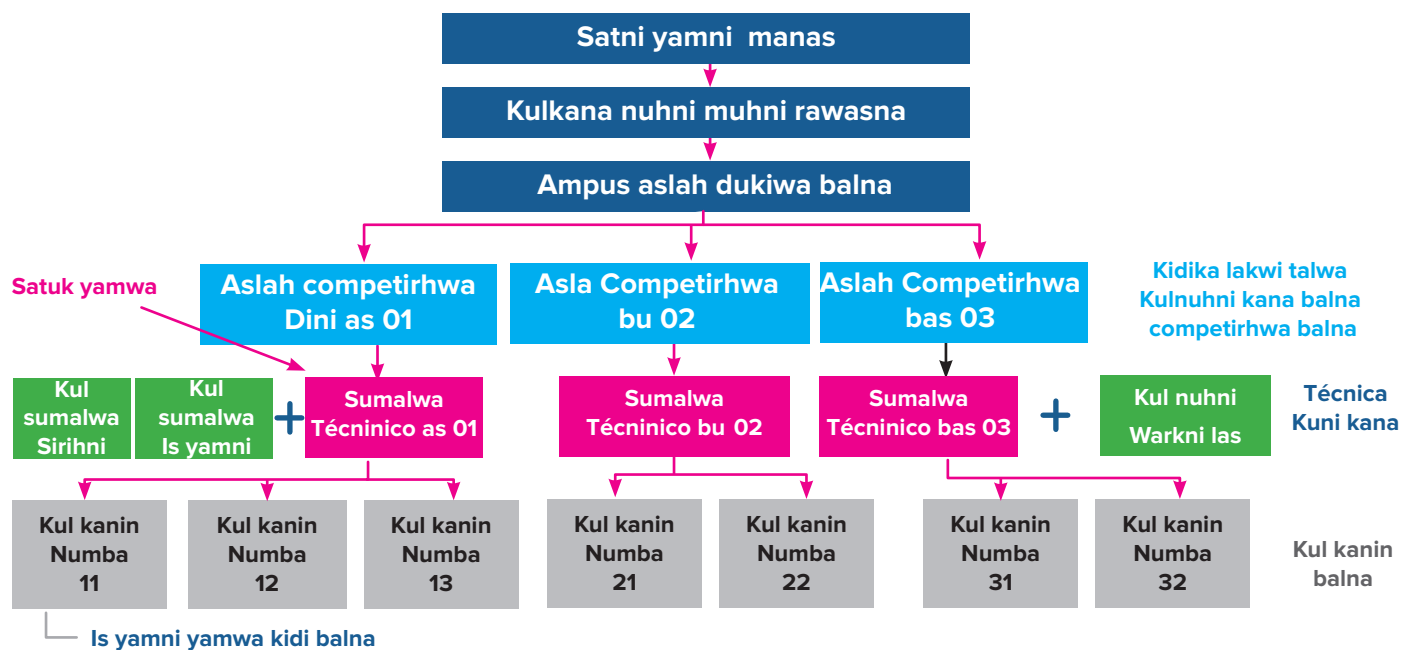
Adika insnitututo Naciona Tecnológico (INATEC) duwa kidi muhni yamni kidika sumalni nuhni duna adnin modenelo kaupak:

→ Muhni ampu yamna sak yak

Adika yamna sak laih aslah dukiwa yulni kul técnica yulni dawe kul kyan yayamni yaknin yulne nuhne satni kul nuhne kana banyak yamwa kidi competirhwa ban yulni kidika ban las dini balna adika tani kaupak tal yaknin adnin wark kalahyan balna ulik tannika kalawi dawe duwa kidi kul técnica kidika rawasna lan may yamwa sak yulni.

As bane papatni wiwa balna dukiwa kulsumalnin yulni. Adika sip adnin kidika sip adnin kul sumalnin yulni dawe yamin bik. Kul ana dini balna duki adnin sumalwa kidi kaupak yamna adnin sip ki competirhwa yulne sip ki yamna adni sumalnin rawasna manas kau. Rawasna balna dawe apakna balna kidi yamwa rawasna lan may ya balna.

Satni yamwa kidi: Ampu yamwa kidi muhnina kul técnica dawe kulkayan yamni yaknin atnin

6.4 Lawi talwa aslah dukiwa yulni kul nuhni kana balna

Kulkana nuhni muhne rawasna, yamni sak adnin, sak adnin qui wark kau, yamna adnin pamasnas di dahn manas kaupak, lakwi talna manas yamni kau kulni kawa kidi, warkni balna lakwi talna adnini satni manas kau yusmunwa kidi di balna yamnin kau kul lenne kau dawe raitni kalani aslah kiwa balna kul nuhni kana balna kau.

Rawasna manas muhntani kaupak duna akaupak:

- Yamna satni manas manepa.
- Rawaswi apakna manas (kul nuhni kana wauhntaya rawasna) pas yak bik sak comnepetencia ulbalna dawe ampus papatni dukiwa balna ul karak.

Wauhntaya rawasna manas kidi, culni manas yamni ana aput, yulna manas yamni kalahna kaupak duwa kidika kul modenelo kau manas tanka yulwi. Adika dini kaupak insnitituna Nacional tecnológico (INATEC). Yamwa kidika muhnina rawasna wauhntaya balna kul técnica yamna sak adnin aput:

- a. kulkana nuhni waunitaya Rawasna, (yamna apaknin dawe talnini adnin).
- b. Rawasna lan kalanin balna
- c. kuldawi yamnin rawasna balna ulkau
- d. Rawasna balna kulni kanin adnin dawe kulkayan balna ul, rawasna bikisni dawe wark wauhntaya balna.
- e. Satnimanas yusmiwa dawe ampu sak yak rawasna balna duwa adnin kul kawa aware.
- f. Sirihni dini balna yamwa rawasna balna ul yulwa kidi ampu sak yak muhni ulyakna sak yak dawe lan yamwa yak, ban apat: La balna dawe rawasna is yamni lan kalanin balna aka lenne semhsat akat.

6.5 Uduhwa dawai Yamwa tannika, yamwadini, panikau yamwa dawai culwiyamwa

Adika tani palni laih yamwi kiwa modenelo balna ulkau ampu lan kalahni adnin isi palni pa ul kau dawe wark pane nunuhni kau yamwa kalanin atnin lankalahna adnin pa satni kau dawe ampu lan kalahwa yak bik sak yak talda yakat.

Adika insnititudo Nacional Tecnológico (INATEC), laih talwa kul balna ampu duki adnin balna:

Lankalanin técnico kulne, lankalani kulni haski wawahma balna kau dawe muihbarak balna kau rawasna dunin nit balna yak técnico kaupak tinitulo técnico general dunan adnin rawasna manas wanki kanin yulni 9no grado yaklana adnin, técnico baciller kanin kat rawasna nitqui 11 vo grado yaklana adnin. Adika kulni balna kidika baraknilani yamnin adnin pa baban yamnin dawe wark kau yusmundayak balna semhsat, Rawasna kulkana wauhntaya balna wisasam yakawasakat kalana karan instituto Nacional tecnológico (INATEC) Kaupak, dawe maystro yamni karak.

Kulni anin balna, adika yamwa kidika nay dukiwa barakwi kul balna yamni kaupak adika wauhwi muih kulkau nrawasna yamni ban balna kau; kanin kat nitki pat wark kalahna balna kau walikau.

6.6 Parasniduwikiu Modenelo kau pa ulkau

Adika modenelo yamwa kidika wark kalahyam kul yamni yaknin kulwa balna kau walik, yaka lani kau laih, la pini karan yamwa dawé wauhwaran kul yamnin sumalnikat barakni lani nuhni duna adnin dawé aslah dukiwa adnin kul nuhni kana balna karak aisa lan balna kau, ninkani yulni ampu yamna sak yakat modenelo kau.

Kilnin lani satni manas duwa kidi competirhnin yulni muih kul nuhni kana balna karak, laih watwi sutnibalna dawé ampu yamnin balna karak modenelo kau.

- a. Yusmunnin kidika TIC's yamni watwi sumalnin pawa wisam kul lenne kau.
- b. Mahka yamnin kul kanin dini balna.
- c. Yamnin dukiunin atnin kul técnica dawé lanyamna adnin maitro balna kau.
- d. Yusmun nin dini balna dawé u balna yamwa kidi kul lenne kau.
- e. Wisamnin curriculumbalna.
- f. Lik adnin pa wirihwa balna kau kidika wark yamni balna wufihwa awarni kau.
- g. Walnin dawé wisam yamnin.
- h. Dukiunin adnin oa kul ahawa balna kau, universidadbalkau, kul uni ul dawé laudi kul ma anin pani balna kau dawé kul técnica dawé yamnin kulkayan yakna balna.
- i. Is parasni dawi is yamni kalahwa adnin técnica yamwa awarne, satmanas yamnin kul lan kalawa awarni yakat dani kau.
- j. Is parasni yamwa kidi lan kalani satni manas kau yulna adnin.
- k. Adika yamnin sirihni bayaknin dini: Yamni, lankalanin umani balna, asanpas balna, papaskauwalik yamwa dini sara umani kaupak, yamnin kaldakanin dawé klin adnin wark kau, muihbalna dawé sipawasabalna bik.

Adika rawasna ampu yamna sak yulni cunirriculumbalna, modenelo parasni dawé yamni. Rawasna balna lan kalanin dini balna kidika kul técnica dini ki yakawasakat kulni anini sip ki muih babanyak wark balna yulni kau competirhnini yulni. Las dini yulni, rawasna bane apaknin sipki temne kau dukiunin sipki laihwi talnin yulni kul nuhni kana balna yulni yakawasakat kulnin di anin sip ki adika is yamni yamwa yulni.

Satni manas yamnasak yulni modenelo kau muih balna ul kau sansne kalawa adnin. Kulni ampu kiwa balna sepl atnin, ahisa satninkau kanini sip karanbik walway yakna kaupak lan kalanin yulni satni bikisni manas kau.

Yamwa dini sak yaka As (kulbalna manipa pa ul kau) yakwak taldi satni manas yamna sak yulne kul palni dawé papas, kul técnica dawé kul nuhni kana balna.

6.7 Maystro dawé aumalyan balna manas

Kul balna modenelo balna dawé kul kana yayamni yakyan balna maystro dawé sumalyan balna yayamna sacki satni yayamni manas kau kul yak curriculumbalna baraknilani adnin aslah dukiwa yulni tecnológico papas balna.

Yamwa kidi modenelo kaupak manas kalahwi dawé aslah dukiwa yulni maystro balna, yaka wak, kul ayan sak adnin tem luh lankalawa walwi bik satni manas kau kul anin yulni, dawé bik TIC's balna yusmunnin, mahne lankalawe satne manas kau pawa wisasam manas kalahna ban yakaupak wark balmna lenne kaupak.

Maystro balna kul técnica dawé kul kayan yayamnin duah adnin di ampu yamnin balna wisam as aka balna duah adnin:

- a. Talwi yaknin lan kalahwa yak kul kayan balna; kulwaban atnin ampu lan kalahnin.
- b. Yusmunnin rawasna manas is yamni lan kalahna adni kulkayan balna ul kau.
- c. Watnin satni manas kau baraknin lani duah yak, aslah dukiwa balna karak kul nuhni kana balna wauhninataya rawasna yakarak
- d. Dukiw adnin ampu kul anin balna yak dawé muih ampu di yulnin balna kat ulkau.
- e. Yulbaunin yul yayamni muih balna karak, yamnin balna dawé kul nuhni kana balna yamwa balnabik.
- f. Lakwi talnin lan kalahnin yulni dawé is yamni lan kalahnin yulni.
- g. Yaklaunin muih balna tunanin kaput, yamni yamwa dawé kulkayan balna kau di yulbauwi papatni kulnin lan kalahwa temne ulyak, talde kul kayan ankyak is sirihi lankalahwa pa is isikaupak, ten is sirihi kat lan kalahwayaka dawé patni manas dukiwa yak lankalahnin yulnin.

6.8 Lakwi talwa yaka ampu aslah dukiwa yulni kalparasnin yulni kul nuhni kana balna kau

Modenelo Nacional kul técnica dawé kul nuhni kayan yaknin kalawi talnin atnin dukiuna adnin kul nuhni kana kapat kidika wark kalahna ulik yakawasakat pa uk kaupak sumamalna walik. Adika balna nit ampus balna yak di paraswi wark takyan balna ampus yak empresanuni babanyak wark kalahwa balna yakat, dawé tawan balna ul, pat wark takwi lan kauna waunitaya kulnikaupak rawasna diska balna, wark takna ulik sip yayakwasa dana yaka balna o pa uk kaupak.

Lakwi talwa kalawa competenciabalna kaupak kul nuhni kana balna pat wark kalahwi lan balna yakawasa kul ul balna, kidika tal dawé yamna adnin dawelah dukiuna balna kaupak duduwa, kidika rawasna balna kaupak dawé kul nuhni kana balna wauhnitaya balna kaupak, adika dunin adnin kaupak dawé rispinnin muih balna ul kau di yulbauna atnin dawé kul di anin atnini, is yamni wark kalahnin atnin , dawé kalani atnin yklawi lik atnin kul técnica yakat dawé kul nuhni kana balna dawé wark balna ampu ban yak talnin dawé di kalahwa balna is yamni yamna adnini.

VII. LAWITALWI DAWI RAWASWA KULNI PARASNI KAWA KIDIYULNI BALNA

Adika yaklawe balna temne yamwa la balna il talna adnin, rawaswi dawwe apakna kul tannika balna may yamwa kidi INATEC ulik dawwe pa lauda balna. Adika mayawa kidika, yamwa rawasna wisam balna (rawasna tunan balna kaupak bas) may yamwa atnin ais mayan yak aslah dukiwa yulni mayawa kidi balna kidika lan kalahwa balna kaupak yakawasa wark takta lankalahna man yak sinsat.

VIII. IS YAMNI DUWIKIU MODENELO KAU

Adika modenelo luh kul técnica dawwe kul nuhni dawwe yamni yakwa balna yamwa kidika pani yamni adika yamwa umani kauna yamni kat, semh dini, duwa satni manas wark yamwa balna kaput temne kulwilawa dukiuna lakwitalna – yamni kulni kanan wat manas, yamwa kidika kul yamni kana atnin barakni lani nuhna atnin.

Di dutni kaywa balna, modenelo aka may talwi dawwe lakwi talwi tem luh, yamwa kidika is yamni nitni sak kat. Adika mainyalwa sakki rawaswi lakwi talna, satni yamni manas duna dawwe wakni kalanin atnin taym luh kulnin kana lenne kau, yamni kal dakanin kul kayan balna kau, dawwe muih mahne yamni wark kalahwa balna yak, sak adnin dawwe yamni dukiw adnin.

Kidika is yamni talwa dawwe laih dini sakyak aslah dukiwa yulni kalahna balna, kidika yamwak kalahna balna is yamni bankalahwa balna satni manas kau wark lenne kau kulnina witna balna ul kau dawwe empresa balna apus wark kalahwa balna kaupak bik.

IX. SATNI YAMNY YAMWA MODENELOKAU KULNI PARASNI KAWA YULNI PAPTNI DULIWA YULNI

Aika Modenelo pa ul kaupak kalahna sak ki kul técnica lenne kaupak sakki kulnin yamni as yamwa kidi duna admnin ais wan mayang yakat, dawwe dunan adnin di laihdabalna yak dawwe kalanin baragni sinsnina mahne sak pane kau, kalahna banki satni anin sinka:

1. Rawasna sak dawwe wisamna balna.
2. Is parasni kalanin di manas pas yulni yamwa balna modelo kau.
3. Watmanas yulbauwi talna balna
4. Yamwa kidi ma paki balna ul kau.
5. Ranh din yamwa dawwe pani haslah danin.

Modenelo balna wisamna kidi kul yamni pa balna ul kau técnica sakyak tem manas kau pak kalahna, tunan manas balna kaupak dawwe politik balna kaupak pa ulkaupak ma kinki yamni kulnin aslah kaupak.

Adika simhsat, politik balna kul lenne kau ma Paki aslah akat Nikarawa kul técnica balna dawwe kulkawa yamni balna dawwe trabilni balna manas adika modenelo kaupak, adika sansne kalawi pani duna adnin dawwe wark kalahnin atnin kidika yamna adnin wark satni manas.

Adika sinsni lani, modenelo yamnin sip ki satni sinka is yamnin adnin modelo is yamni dawe parasni dawe duna adnin di manas mayag kau mayawa kidi dawe kalana sirihni lani kau sinsni lani mans ban yak:

Yaklana as: Ays dini yulwa dawe actualizarhna balna

Adika satni balna tem kalawi kulni balna kau taknin andika yamnin balna kul balna lenne kau satni manas kul técnica dawe kul nuhni kana balna, adika semh dini yamna wisam adika politik kul lenne balna kau kulwa balna ma paki ulkau dawe baraknin lani nuhni duna adnin muih balna semh dawe kulnin yamnin satni manas kulwa insnitituto Nacional Tecnológico (INATEC) tatuna kapat kunin manas banyak balna, adika yamna balna kidika dukiunin balna, watnin balna modenelo usnit winin balna, yamnin balna dawe kulnin satni manas yamnin dini balna.

Sut yaklana kalahna modenelo kaupak wisamna dukiuna dawe wirihwa yulni may king ki cristian dawe kulnin haslah pa ulkau yamwa kidi satni aslah kau muih lalah yayamwan adnin ma sauki ul kau kidika yamnin dawe baraknin ritch adnin.

Yaklana bu: Parasni yamwa pas kulnin yulni

Adika pani kau laih yamwa lik atnin maystro balna, kul sumalyan satni manas kau kaput bik kul sumalyan balna ulkau, yulnin want mayang, satni ulkau kul balna lenne kau tecnica dawe kul kana nuhni balna satne papas kau balna.

Yamwa kidi ampat kiwa dini balmna institución balna kau, kulni yamnin balna kaupak dawe dukiun adnin, wirihni adnin manas kau dawe wark kalahyan manas maystro balna dawe kul manas sumalyan balna wark kalahna balna kaupak; yamni pa watna kapat talnin, kidika yamni watna atnin dawe patbalna wirihnin yulni balna, yamwa bahan pa manas kuldakanin atnin kidika yamni watna tanin balna ya manas kau dibalna yamnin atnin muih balna manas kau dawe is yamni yamwa kidi balna di uduhna adnin kidika tannika duna adnin is yamni kalan adnin, walna balna moenelo balna amous yak ul duna adnin.

Pa uk kaupak laih, wark balna manas yanin kulda yaka balna dukiun adnin modenelo balna karak pa ulkau kul técnica dawe kul yamni kana balna, adika warkni balna is yamni wark kalahna adnin maystro dawe kul sumalyan balna ul ban atnin, adikia yanin satni is bitar duwa balna ki modelo manas kau baraknin adnin.

Modenelo balna ampus yak trabilni balna Manas duwa yak kidika bayakwa Insnitituto nacional tecnológico (INATEC) baragni lani adnin adika tatuna balna as kapat kulni manas balna banyak yamni sumalni pani ulkau sak yaka.

Kidika sak yak kiuna dnin, satni manas yamna balna yak, yakawasa, wirihnin balna manas kau, andika nitni lani sak kat, ul kau dawe satni manaskau, kalahna yamnin palni adika balna:

- Adika wisamna yakawasa wirihnin kul sumalni wauhna balna dawe sumalni satni manas kulbalna lenne kau dawe ampu sumalni balna.

- Adika actualiarnin balna ul, kulni nuhni kani balna dawé rawaswi apakna balna maystro wauhnintaya balna awe ais yamwa balna.
- Actualizarhnin balna dawé wirihni balna temne manas kau instituto nacional tecnológico, kidika tunani kapat kul técnica dawé kul nuhnin kana balna dukiwa satni balna ulkau.

Yaklana bas: Duyulbaunan balna

Modenelo balna pa ul kaupak kul técnica dawé kul nuhni kanan balna yulws kidiks duwah adnin yulbauna manas dawé satni manas kau kalanin promocionhbalna sak atnin, adika ahne kaupak dawé pas kaupak sinsat adnin, satni manas dawé ulkalahna balna kat, wirihna adnin yulbauna balna manas dawé is yamni kulnin kana balna.

Yaklana arunka: yamnín balna pa bitik kau

Adika pane kau sit yaklawi modenelo nbalna wisamni dawa awarkat dawé wark ni pani duwa adnin adika sat has kapat kat. Duwa kidi uduhwakat dawé culnin satni ulkau wirihwa kat.

Satni manas kau kalahwi adika ma paki ul kau kuldawa yamwa yulnin, dukiwa yamni balna pat kulwi yakna yulni wans watnin yulni, dana dawé wisamna balna yulni. Banki satni manas kau yamna yamni nadnin dawé ramhdini yamwa adniin kulknin manas balna karak pa nunuhni balna babanyak kul balna lenne kau pa uk balna kau; Pa dikalahwa balna kauoak, muih panin balna selp kaupak, dawé eark pani nuhni kaupak kin dini balna dukiw nin adnin sip balna kaupak satni manas kau wirihnin balna kulwa kidika yamnín amous kulwa balna ulkau.

Yaklana sinka: Ramhyamwa dawé panin kalanin modenelo balna ul kau

Adika yamwa modenelo satni manas kau yama balna kau la balna ul kul lenne kau dawé yamnín rawasna balna yak adika la rawasna kidi, kul anin rawasna balna dawé yamnín maystro balna apis kau ban institución balna kul técnica apus lenne kau.

X. YULBALNA NUAWASA MAYAN YAKA BALNA

Kul lan kalahnin balna: Adika balna kidika yamna wisam ais tamka rawasna pa kidi yamni kat duna adnin sak atnin satni asla kaupak, adika yamwa kunin wisam balna, dawé rawasna balna yayamwa dini duwa anin.

Kul nuhni balna kana manas kau: Satni mahni aslah dukiwa yulni kul nuhnin kana balna warkni balna kiwa kidika, duna balna adnin kul witna balna sait kaupak, yakawasa lan kalahna manas kaupak, adika kaput wark balna manas kaupak lan kalahna balna kidi. Yamwa kidi aslah dukiwa balna manas kaupak yakawasa wark pani yusmunwa balna kaupak as.

Competirhwa balna: Lan yamnin kidika kul manas lan kalanin yayamni dawé yusmunin adnin wark balna ul kau, duwa balna kidika walwi lan kalahna adnin awasa, kul kanin dawé lankalahna balna dawé wark yamni kaupak lan kalahna bik adnin.

Rawasna muhni balna: Satni yamni kul lankalahna balna kaupak rawasna as duwa kidi pulitik manas kaupak yakna balna kidika want mayang yak aduhnan atnin kul balna lenne kau dawé yamna kidi satni manas kau kulna balna yak, ais yamnin balna, kulnin yamnin, dawé ampu lik yaka, adika yamwa kidi yulbauna manas kaupak kul kayan dawé yamna nuhni kulwa karak, pawa wisan dawé yamnin umani balna karak. Kidika curriculum balna kul manas lenne kau yamna adnin tawan nuhni balna nitni kat dawé tawan minina balnaadika sak adnin yulnin tem luh (la rawasna numba sinka minitkau as la kul kanin balna kau dini).

Talnin balna: Yamwa kidi yulna walwi talna nuhni kaupak, is pawatna balna ki dawé nai dini balna modenelo balna duna adnin, uduhwa dawé yamnin atnin kulni kana balna kaupak.

Kul kayan balna (manas): Wawahma dawé muihbarak kul manas kawa balna yamni kalanin balna kul técnica kau.

Lakwi talna manipabalna: Adika kalahwa balna rawasna satni manas kaupak is yamni yak, satni manas aslah dukiwa balna dawé manas, yamna ban kidi satnin yamni aslah kau dawé manas kau, kalanin atnin pa di kalahwa balna kaupak ulkau.

Lan kalahnin wauhunitaya: Yamwa satni manas duwa INATEC, kidika kalanin nitni yuni lan kalahnini yulni, satni manas kau yamni kat pani yakat temne dawé yayamwa pane. Kdika rawasna balna adika: lan kalahnin ma mahni bayakwak kau, uduhwa yamwa balna, (wark pani nuhni – papasni) dawé yamwa pa manas kau lanin balna.

Modenelo balna: Adika laih muhni satni aski kul yulni balna mans kaupak, yulnin atnin ma ampus lankalahwa yak, baraknin lani adnin temne kau, curriculum balna tannika kau, rawasna manas balna tannika kau dawé ampu yamna balna yak rawasna manas kau.

Sumalnin satni manas: Tani kalawi yamnin satni manas kau dawé técnico nitnin curriculum balna bitik yamnin yulni.

La rawasna tecnico mans aslah dukiwa yulnin: Adika rawasna balna yamwa aslah dukiwa yulni, satni manas aslah dukiwa balna yulni, ampu wark kalahwa yaka, laih yaknin yamna mayan yaka, andika wark yamna mayang yaka may wark ki kau.

Kul nuhni kana waunitaya rawasna: Adika wauhunitaya di yamni kul andika kana kul yamni kana kat, adika yulwa ampu dukiwa balna ulkau, técnica balna, muih karak haslah balna, sirihi kalahna balna kulkayan balna kau yamni lan

kalahna adnin dawé yamni yamwa adnini wark pani as kau, dawé yulnin ampu dukiuna atnin lan kalahnin balna rawasna ampus balna ulkau kidika waiku bas dini karanbik yakawasa kurih uldini karan.

Kulni kayan balna (ul): Wawahma dawé muihbarak balna ulkau kidika lan kalahwa bam yak kulni sirihni kau.

Cristian kulnin yamnin balna: Pas yak raitni balna dawé kulna adnin muih baban yak, kulwi dunin muih purman balna kau dawé risnipit kalanin dawé ampu sak yak balna ulkau raitni kalanin muih balna satni karan, unitak ampu balna, priyas ahis kiwapa, ais kulwayak, muih asi satni pa, lalah ampus duwa pa, alpa o yelpa o dan balna pa ulkau raitni kalanin adinin.

Kulnin Aslah: Adika lin maymunwi di baban yamnin yulni bitik kau, papatni ban adnin dimanas duna bitik kau, kalanin is purman balna kau pas, king warkni balna ramh dini wirihnin balna mayan bitik kau.

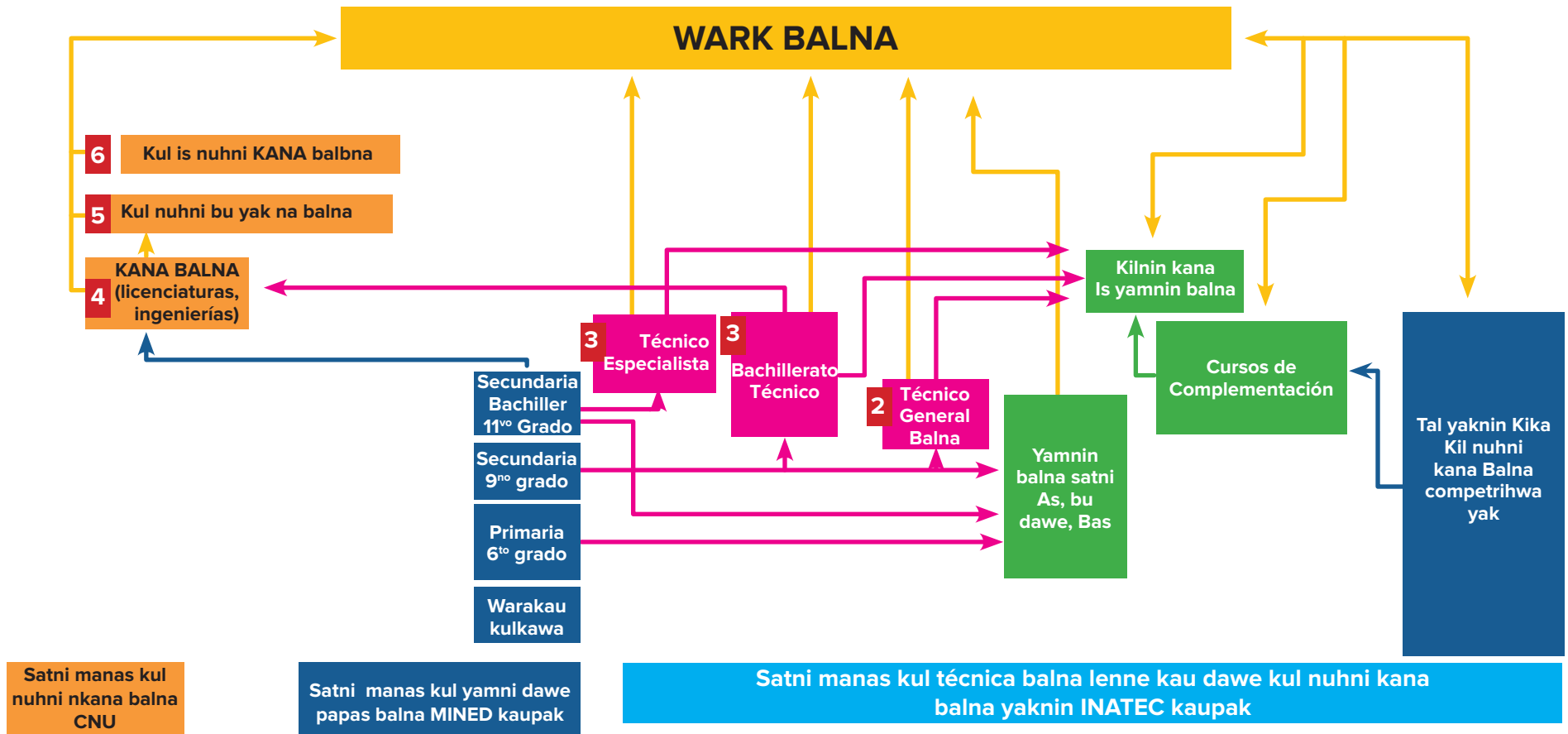
Aslah kulnin balna: Kalahwi ramh dini balna kaupak muih manas ma paki akau pak nikarawaaku pak kapat, nitni balna, ais kulwa balna, ais duwa dawé ais duwa balna muih balna mmanas nikarawa akau pa, yuldarankat is purman balna semh sat.

XI. RAWASNA ANDIKA

- INATEC – 1996, kul yamni kanin modenelo wisam karak Nikarawa akat.
- Kul kana nuhni dawé yamni kalana kilnin manas kul balna lenne pa ul kau.
- Mani balna parasnin yamwa dibalna kul kani yulni kul técnico dawé kul kana nuhnin yaknin ma paki Nikarawa akat. Rawasna yahni 2014-2017.
- Insnituto balna Nacional Tecnológico (Krisimis wayniku 2017 Rawasna kulna balna dawé yakna kul modenelo balna técnico dawé kul yamnin kani yakyan ma paki kau Nikarawa. (2014-2017).
- Insnituto Nacional Tecnológico kul teknika modenelo balna dawé kul nuhni kana yakyan pa ul kau nikarawa akat kurihni (julio 2016)
- Insnituto nacional tecnológico rawasna curriculum balna satni manas yamna balna INATEC.
- Insnituto balna kurihni (2019) Pani kalana modenelo yamni balna aslah dukiwa yulnin wark balna kau INATEC yamwa kidi.
- La rawasna 582, kul ul balna lanin kidi.
- Pani kalana balna ampus yak ul kidika lanin balna yamnin barakna dawé satni manas yamni adnin curriculum balna kul nuhni kawa yamwa kidika INATEC, 2002
- Satni manas kidika rawasna yamnin kat ban kidi wark kalahna balna, la balna rawasna wark caslah dukiwa yulni (NTCL) dawé kul nuhni kanan balna yamwa warkni balna (CP)
- UNESCO (1996). “Kul balna yak duwa kidi nuhni kapat”. Rawasna nu munwa kal uduhna pa uk balna kaupak kulkanin yulnin kurihni salap bu minitkau as (XXI) yamna kidi Jacques delors. Santilla, yamwa manas UNESCO, MADRID, ESPAÑA, UN.

XII. UKATAS

KUL MANIPA BALNA YAMWA DENI 2017

Satni manas kul nuhni nkana balna CNU

Satni manas kul yamni dawe papas balna MINED kaupak

Satni manas kul técnica balna lenne kau dawe kul nuhni kana balna yaknin INATEC kaupak

KUL BALNA TECNICA

ANIN BALNA

TAL YAKNIN ADNIN KUL NUHNI KANA COMPETIRHWA BALNA AWARNI YAKAT

DI WAYANI RAWASNA
Lan kalanin pani sak yakat.

KUL KAWA BALNA PANINA
AS, BU, BAS INATEC ARUNKA ,SINKA,SINKA MINITKAU AS KUL NUHNI KAYAN BALNA

Kun ni balna manas P.N.D.H 2018 - 2021	Kulwi yamwa balna institución balna kau P.E.I	Competencias Satni balna yamwa modenelo balna nkau pa ul kau-kidika E.T.F.P pmpetir-hwa balna	MODENELO BALNA I YAMWA ADNIN KUL BALNA TÉCNICA DAWE YAMWA PROFECIONAL PA UL KAU COMPETIRHWA YULNI (KURIH SINKA)				
			kulwi yamwa balna temne kalanin	Dukiunin	Lakwi talnin	Rawasna yulwa manas	Kalahna balna
<p>I. muh balna barakni lani kalawa: pani kalanin pa ul kau A. kul satni ul kau (satni manas kau yamnin kul balna lenne kau).</p> <p>II. kul tecnica balna tecnologia dawe kulnin lani nuhni balna : pani kalanin pa ul kau.</p> <p>1. Nuhnin kulkanin balna kau dawe kul bikisni balna manas kau tecnologico nacional akat pa ul kau. 2. Is yamni kul balna nanin yul uk balna kau. 3. Is yamnin wark balna lenne kau dawe kalana adnin kul balna lenne kau dawe is yamni kul balna nuhnin yul uk balna kau Técnica. 4. parasn kalana adnin modelo balna ulkau muh karak bamak sitna duwayaka, yulbauna dawe tanka duna adnin, muh manas kul nuhni kana balna karak 5. Dulauna adnin lakwi talna wisam balna dawe di wisam balna ampu di yulna yakat kul balna lenne kau. 6. Yamni lan kalanin u balna u wisam balna dawe wark balna yusmuni kul tecnica dawe di wisam balna. 7. Is parasn kalanin yulbauna pani balna kau dawe kul dakanin muh luh kau kal parasyan balna kau INATEC kaupak. 8. Baraknin lani duna atnin pawa wisam balna kaupak awe yulbauna adnin ampu yamwa adnin balna yakl.</p>	1. Adika tannika yulwa kau dawe wisamni yamna	As. Wisamni yamnin dawi lakwi talwi yamni adnin dawe wisam yamnin kidika modenelo balna kul lenne kau pa balna ulkau competencia balna yuni.	Rawasnin yamnin maystro balna kau kidika P.N.D.H, P.E.I, yamnin balna institucionhbalna kau.	¿Andika satni manas balna yamna sak yah modelo balna ul kau kul yamni kana dawe aslah dukiwa yulni kidika P.N.D.H dawe P.E.I yamna balna yah?	<p>Modenelo Nacional kul técnica dawe kul nuhni kanin atnin kidika aslah dukiwa yulni wisamni yamna kurih bas bane kidika lalah baraknin adnin ma paki balna kau.</p>	<p>Wisamni yamwa lidika tunani balna is yamni kalanin atnin kul yak balna bitar adnin kul técnica dawe kalanin profesional atnin, walwa adnin barakni lani duna adnin ma paki balna kau.</p>	
	2. pasrasni kalana yamnin kulwa balna yak. balna yak.	As. Aslah dukiwa yulni.	<p>Wisamni yamnin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Curriculumbalna - Tecnología balna - Wisamni balna - U satni balna - Maystro balna. <p>Yamnin balna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lakwi talwi - Wisamni yamnin rawasna balna kidika instituci onh balna pas ulik. 	¿kalahna yah wirihnin kulnamayan yaka dawe wirihna mayan dawe yamna balna yaka?			<p>Kulna manas balna kulkanin wauhna adnin técnica lakwi talna balna yaka.</p> <p>90% maystro balna yamnin kalana bitik.</p> <p>70% kul uni balna is yamni pakna walik.</p> <p>80% tecnologia balna wisamni yamna walik.</p>

Kun ni balna manas P.N.D.H 2018 - 2021	Kulwi yamwa balna institución balna kau P.E.I	Competencias Satni balna yamwa modenelo balna nkau pa ul kau-kidika E.T.F.P pmpetir-hwa balna	MODENELO BALNA I YAMWA ADNIN KUL BALNA TÉCNICA DAWE YAMWA PROFECIONAL PA UL KAU COMPETIRHWA YULNI (KURIH SINKA)				
			kulwi yamwa balna temne kalanin	Dukiunin	Lakwi talnin	Rawasna yulwa manas	Kalahna balna
<p>I. muih balna barakni lani kalawa: pani kalanin pa ul kau A. kul satni ul kau (satni manas kau yamnin kul balna lenne kau).</p> <p>II. kul tecnica balna tecnologia dawe kulnin lani nuhni balna : pani kalanin pa ul kau.</p>	<p>1. Nuhnin kulkanin balna kau dawe kul bikisni balna manas kau tecnologico nacional akat pa ul kau.</p> <p>2. Is yamni kul balna nanin yul uk balna kau.</p> <p>3. Is yamnin wark balna lenne kau dawe kalana adnin kul balna lenne kau dawe is yamni kul balna nuhnin yul uk balna kau Técnica.</p> <p>4. parasni kalana adnin modelo balna ulkau muih karak bamak sitna duwayaka, yulbauna dawe tanka duna adnin, muih manas kul nuhni kana balna karak</p> <p>5. Dulauna adnin lakwi talna wisam balna dawe di wisam balna ampu di yulna yakat kul balna lenne kau.</p> <p>6. Yamni lan kalanin u balna u wisam balna dawe wark balna yusmuni kul tecnica dawe di wisam balna.</p> <p>7. Is parasni kalanin yulbauna pani balna kau dawe kul dakanin muih luh kau kal parasyan balna kau INATEC kaupak.</p> <p>8. Baraknin lani duna athin pawa wisam balna kaupak awe yulbauna adnin ampu yamwa adnin balna yakli.</p>	3. Yulbaunin adika tenema kaupak.	<p>As. Yaknin modelo balna pa ulk lau kul técnica balna tannika aslah dukiwa balna yulni kul kayan balna bitik kau pas yak balna dawe ahna kau balna.</p>	<p>Yamwa kidika yulbauna manas dawe linmunnin adnin tem luh is yamnin lan kalana adnin kulna manas ban yak.</p>	<p>¿Ais satni bitar kal dakanamanh INATEC pas yak?</p> <p>¿Ais satni yamni war kalahwe ahne kaupak balna?</p>	<p>100% UI duwaran modelo balna ampu kiwaran balna kul balna pa ul kau técnico dawe profesional balna aslah dukiwa yulni.</p> <p>Yul bauna 100% yak yamwa kidika ahne kaupak balna karan.</p>	<p>Yamna adnin lankalahna nuhni balna aslah dukiwa yulni kulnin manas kalana adnin yulna balna duna temne dawe satni yamni pa kul kayan balna kau, maystro, kul yamni sumalyan dawe wark apis kau kalahyan balna ul kau wark kalahyan balna kapat lan di-yamnin adnin kapat dawe nuhna adnin kulnin lani yamni dawe barakna wawahma balna kau.</p>
		4. Yamni pa ul kau.	<p>1. Implementación de las normas y procedimientos institucionales basado en el Modelo Nacional de Educación Técnica y Formación Profesional Basado en Competencias.</p>	<p>Yamna adinin la balna rawasna tecnica kaupak dawe ampu dukiwa balna institucion balna yamyan balna karak.</p>	<p>¿pas yak sak adnamanh baragni lawa awarni modelo pa ulkau dini dawe kul tecnica kul kana yamni yakyan aslah dukiwa yulni?</p>	<p>P100% kidika pani kalana balna kau kaupak modelo balna lenne kau kul tecnica dawe kul kayan yamni yakyan pa ul kau aslah dukiwa yulni yamna pa balna ulkau.</p>	

Kun ni balna manas P.N.D.H 2018 - 2021	Kulwi yamwa balna institución balna kau P.E.I	Competencias Satni balna yamwa modenelo balna nkau pa ul kau-kidika E.T.F.P pmpetir-hwa balna	MODENELO BALNA I YAMWA ADNIN KUL BALNA TÉCNICA DAWE YAMWA PROFECIONAL PA UL KAU COMPETIRHWA YULNI (KURIH SINKA)				
			kulwi yamwa balna temne kalanin	Dukiunin	Lakwi talnin	Rawasna yulwa manas	Kalahna balna
<p>I. muih balna barakni lani kalawa: pani kalanin pa ul kau A. kul satni ul kau (satni manas kau yamnin kul balna lenne kau).</p> <p>II. kul tecnica balna tecnologia dawe kulnin lani nuhni balna : pani kalanin pa ul kau.</p>	<p>1. Nuhnin kulkanin balna kau dawe kul bikisni balna manas kau tecnologico nacional akat pa ul kau. 2. Is yamni kul balna nanin yul uk balna kau. 3. Is yamnin wark balna lenne kau dawe kalana adnin kul balna lenne kau dawe is yamni kul balna nuhnin yul uk balna kau Técnica. 4. parasi kalana adnin modelo balna ulkau muih karak bamak sitna duwayaka, yulbauna dawe tanka duna adnin, muih manas kul nuhni kana balna karak 5. Dulauna adnin lakwi talna wisam balna dawe di wisam balna ampu di yulna yakat kul balna lenne kau. 6. Yamni lan kalanin u balna u wisam balna dawe wark balna yusummi kul tecnica dawe di wisam balna. 7. Is parasi kalanin yulbauna pani balna kau dawe kul dakanin muih luh kau kal parasyan balna kau INATEC kaupak. 8. Baraknin lani duna atnin pawa wisam balna kaupak awe yulbauna adnin ampu yamwa adnin balna yakl.</p>	<p>5. Raitni karak yamwa di balna ulkau.</p>	<p>Pas yak modelo balna anin atnin kul pa ulkau técnica dawe profecional balna yamnin adnin aslah dukiwa yulni adika dini laih yamwa kul balna dikiunin institucion balna karak</p>	<p>Wisamni yamna adnin dawe pani kalanin kidika P.E.I, La tigni rawasna institucionh balna pas ulik</p>	<p>¿Rawasna balna ul kau dawe kulwa yamnin balna ban adnin pas yakat?</p>	<p>La balna rawasna 100% ban adnin legal dawe yamwa adnin.</p>	<p>Yamna adnin kidika E.T y F.P parasi muih nitni balna kalahna ban yulni pa manas kau ma sauki nikarawense kapat.</p>

INATEC

Tecnológico Nacional

Wahsinak wayniku 2018

www.tecnacional.edu.ni

Tel: 2253-8888